

Навчальний модуль ШВЧК-2.1: Виготовлення постільної білизни

Тема уроку: Технологія виготовлення простирадла та наволочки

Мета уроку: а) формування професійних компетентностей з даної теми, вміння обирати спосіб обробки;
б) сприяти розвитку творчих здібностей учнів, їх просторової уяви та образного мислення, навичок самостійного пошуку інформації; спонукати до розкриття потенційних можливостей і здібностей;
в) виховувати самостійність та ініціативність, естетичний смак молоді.

Методична мета: використання тренінгових методик

Матеріально – технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, екран, зразки виробів, презентація «Виготовлення простирадла, наволочки»

Тип уроку: комбінований

Вид уроку: урок з використанням ІКТ

Методи і форми роботи: лекція з елементами бесіди, вправи, дидактична гра

Міжпредметні зв'язки: основи конструювання, матеріалознавство, обладнання швейного виробництва, виробниче навчання

Література:

1. Царьова Є. Технологія виготовлення столової, постільної білизни, штор, ламбрекенів та аксесуарів. К.: Літера ЛТД, 2019, 160
2. Цимбалюк О.Г. Виготовлення виробів постільного та столового асортименту. Навчально-наочний посібник. Дунаївці, 2015, 37

Перебіг уроку:

1. Організаційний момент

1.1 Перевірка наявності учнів.

Черговий подає список відсутніх.

1.2 Перевірка готовності до уроку.

Учні доповідають про готовність до уроку.

2. Актуалізація опорних знань

2.1 Повідомлення теми програми і уроку.

Сьогодні ми пригадаємо загальні відомості про постільну білизну, поговоримо про те, як розрахувати кількість тканини для виготовлення різних комплектів та дізнаємось про технологію обробки простирадл і наволочок.

2.2 Цільова установка уроку. (Слайд 2)

2.2.1 Для нормальної життєдіяльності людині необхідно спати в середньому вісім годин на добу, тобто майже третину нашого життя ми проводимо уві сні. Щоб забезпечити здоровий і повноцінний сон, який відновлює сили, поліпшує розумову діяльність підвищує працездатність тощо, потрібна ціла низка факторів. Далеко не останню роль з-поміж них відіграють зручне ліжко й комфортна постільна білизна.

Постільна білизна захищає подушки, ковдри й матраци від забруднення й продовжує термін їх використання. Її легко прати та прасувати, а отже, постіль завжди буде чистою та свіжою, тобто відповідатиме санітарно-гігієнічним нормам.

У стандартний комплект постільної білизни входить простирадло, підковдра та наволочки. Як виготовити простирадло та наволочку? Про це поговоримо на сьогоднішньому занятті.

Хочу, щоб епіграфом до сьогоднішнього заняття стали слова Яна Коменського: «Багато чого не зробиш, поки не вивчишся. Але багато чого слід зробити, щоб вивчитись. Ніхто не стає майстром, не тренуючись у майстерності».

Цільова установка

Багато чого не зробиш, поки не вивчишся.
Але багато чого слід зробити,
щоб вивчитись.
Ніхто не стає майстром,
не тренуючись у майстерності.
Ян Коменський

2.2.2 Міжпредметні зв'язки.

Виготовляючи постільну білизну, ми будемо опиратись на знання, які здобували під час вивчення багатьох предметів. Яких саме?

Очікувані відповіді:

Виготовляючи постільну білизну, варто використати знання з основ конструювання, матеріалознавства, обладнання швейного виробництва, навички, здобуті на виробничому навчанні.

2.3 Пояснення характеру і послідовності роботи учнів на уроці.

Сьогодні ми пригадаємо загальні відомості про виготовлення постільної білизни, детально обговоримо способи обробки простирадл та наволочок та побуваємо на презентації дитячих подушок «Sleep baby». Та спершу приймемо правила роботи.

Мозковий штурм «Правила роботи»

Учні пропонують та приймають правила роботи в групі.

2.4 Перевірка опорних знань учнів

Перевірка опорних знань учнів проходить у формі гри «Морський бій». Учні самостійно обирають квадрат, в якому зашифроване питання, дають відповідь. Учитель коментує, доповнює, аналізує.

Відповідь на запитання чотирипарусного корабля оцінюється чотирма балами, трипарусного – трьома, двопарусного та однопарусного – двома та одним відповідно. (Слайд 3)

Вправа «Морський бій»

	А	Б	В	Г	Д	Е	Є	Ж	З	И
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

1Б – Якими повинні бути розміри простирадла по відношенню до розміру матраца?

(Розміри простирадла повинні перевищувати розміри матраца як мінімум на 20 см. Якщо дозволяє ширина тканини, цей припуск можна зробити і більше: до знятих мірок додати подвоєну висоту матраца і ще не менше 10-12 см з кожного боку для заправки і подгину країв.)

1В – На скільки більшою від ковдри має бути підковдра?

(Підковдру варто шити так, щоб в готовому вигляді вона була ширшою і довшою ковдри на 5-7 см. Крім того, потрібно врахувати припуски на шви – 2 см з кожного боку деталі.)

1Г – Яка величина запаху наволочки?

(Для розрахунку розмірів заготовки наволочки, крім припусків на шви і прибавки на вільне облягання (5 см), варто визначитися з величиною запаху, яка повинна складати приблизно 0,3-0,5 довжини сторони подушки (в більшості випадків достатньо 20 -30 см).

1Д – Розрахуйте витрати тканини для простирадла, якщо матрац має розміри 200x160x17 см.

(Для простирадла можна відрізати тканину стандартної ширини 220 см (цього буде достатньо для покриття ліжка по довжині) величиною $160 + 2 * 40 = 240$ см (в 40 см входять висота матраца, прибавки на заправку і шви).)

1Ж – З чого починають виготовлення комплекту постільної білизни?

(В першу чергу слід зняти мірки з ліжка, ковдри та подушки на які передбачається шити постільну білизну.)

3Б – Розміри ковдри становлять 170x200 см. Розрахуйте кількість тканини для підковдри.

(Розмір деталі для підковдри, відповідний більшій його стороні в готовому вигляді, становить $200 + 6 + 2 * 2 = 210$ см, де враховані припуски на шви (2 см) і вільне облягання (6 см). Щоб розрахувати довжину іншої сторони, додамо до ширини ковдри ті ж значення і помножимо результат на 2: $(170 + 6 + 2) * 2 = 356$.)

3Ж – Чи проходить сертифікацію постільна білизна?

В Україні постільна білизна не підлягає обов'язковій сертифікації, однак вироби які містять хімічні волокна, повинні отримати погодження Міністерства охорони здоров'я України.

3З – Охарактеризуйте шовкову постіль.

(Шовк – чудовий терморегулятор, до того ж він швидко вбирає та випаровує вологу. Надзвичайно приємно користуватися шовковою білизною влітку: вона легка й приємно холодить тіло. Проте шовкова постіль значно дорожча, ніж інші, та досить швидко зношується.)

4Б – скільки тканини потрібно, щоб виготовити наволочку 45x70 см?

(З урахуванням вільного облягання закладемо розміри готових наволочок 45x70 см, тоді габарити деталі одного виробу з припусками на шви і запахом, розташованим з довгої сторони подушки, складуть $(45 + 2) * 2 + 20 = 114$ і $70 + 2 = 72$ см)

5Б – Перелічіть плюси та мінуси льняної постільної білизни.

(Постіль із льону вважають найприємнішою для сну, вона допомагає шкірі дихати, влітку забезпечує прохолоду, а взимку зігріває, добре переться та довго служить. Однак льон швидко мнеться і його важко прасувати.)

5Г – Якою шириною випускають тканини для пошиття постільної білизни?

(Тканини, призначені для потільних виробів, мають ширину 150, 220 см)

5Ж – Які тканини використовують для виготовлення постільної білизни?

(Переважно використовують тканини з натуральних волокон: льону, бавовни, бамбука. Найбільш популярні матеріали – бавовняна бязь, сатин.)

6И – Як на комфортність сну впливає колір білизни?

(Пастельні кольори сприяють релаксації, допомагають м'яко зануритися в сон, яскраві ж, навпаки, збуджують.)

7И – Перелічіть переваги та недоліки постільної білизни зі штучних матеріалів.

(Нині для постільної білизни використовують і штучні матеріали. Вони практичні у використанні, їх легко прати та прасувати, але попри це мають суттєву ваду, яка знецінює переваги. Ці тканини можуть зашкодити здоров'ю людини: спричинити астматичні напади, шкірні захворювання.)

8А – Назвіть розміри євростандарту півтораспального.

(Підковдра - 145x215

Простирadlo - 145 x 220

Наволочки - 70 x 70 (2 шт.) або 50x70 (2 шт.)

8Б – Назвіть розміри двоспального комплекту

(Підковдра - 200x215

Простирadlo - 200 x 215

Наволочки - 70x70 (2 шт.) або 50x70 (2 шт.)

8В – Назвіть розміри сімейного комплекту

(Підковдра - 145x215 (2 шт.)

Простирadlo - 175x220

Наволочки - 70x70 (2 шт.) або 50 x 70 (2 шт.)

9И – Охарактеризуйте бавовняні білизняні тканини.

(Бавовняне полотно не ковзає по ліжку, не пристає до тіла, не електризується і добре пропускає повітря та вологу.)

10Д – Назвіть розміри дитячого комплекту

(Підковдра - 145x215

Простирadlo - 150x215

Наволочки - 50x70 (1 шт.)

10Е – Які складові беруть до уваги, розраховуючи кількість тканини для комплектів постільної білизни?

(Кількість тканини для простирadла, підковдри та двох наволочок.)

Педагог оцінює підготовку групи в цілому та нагадує, що кінцевий результат залежить від активності учнів впродовж усього заняття.

3. Вивчення нового матеріалу.

Обробка простирadла

Простирadlo – це довгий та широкий оброблений відріз тканини, яким застеляють матрац. (Слайд 4)

Види простирadл

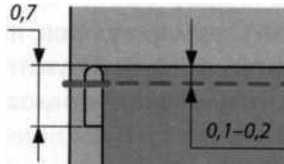
- звичайні;
- нижні з підзором;
- на еластичній тасьмі;
- одноразові

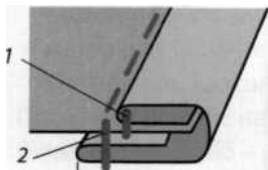
Щоб визначити розміри простирadла, поміряйте довжину, ширину й

товщину матраца. Полотнище для простирадла має бути ширшим за матрац на дві його товщини з додаванням 50 см, довжина – на 6 см більшою за довжину матраца. На обробку зрізів додайте 5-6 см по периметру всього виробу.

Для обробки зрізів виробу використовують шов упідгин із закритим зрізом та обкантивальний із закритим зрізом.

Шов упідгин із закритим зрізом (один раз підгинають на 0,7 см, другий - на 1-1,5 см)

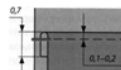

Обкантивальний шов із закритим зрізом

Ширина простирадла = ширина матраца + 2 товщини матраца + 50 см
Довжина простирадла = довжина матраца + 6 см (Слайд 5)

Обробка простирадла

Полотнище для простирадла має бути ширшим за матрац на дві його товщини з додаванням 50 см, довжина – на 6 см більшою за довжину матраца + 4-5 см на обробку.

Упідгин із закритим зрізом

Обкантивальний із закритим зрізом

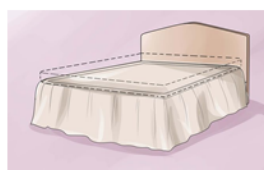
Для обробки зрізів виробу використовують шов упідгин із закритим зрізом та обкантивальний із закритим зрізом

Обробка нижнього простирадла з підзором

Зазвичай простирадло з підзором використовують для інтер'єрів у народному стилі або якщо потрібно замаскувати основу ліжка. (Слайд 6)

Простирадло з підзором

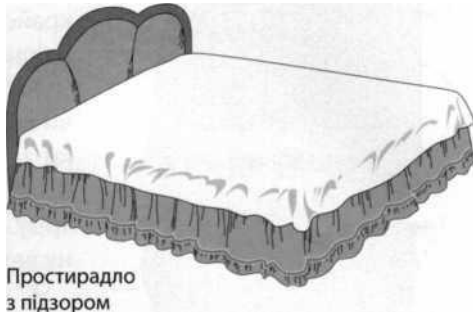
Довжина шлярки дорівнює двом ширинам матраца та чотирьом його довжинам + 4-5 см на обробку

Зокрема, це може знадобитися в багатофункціональній кімнаті для відпочинку, де вільне місце під ліжком слугує для зберігання речей.

Декорований підзор робить кімнату ошатнішою. Іноді він є частиною нижнього простирадла. Оборка додаватиме ліжку особливої затишності, якщо її додатково оздобити мереживом або тасьмою.

Щоб визначити, скільки потрібно тканини, заміряйте довжину та ширину

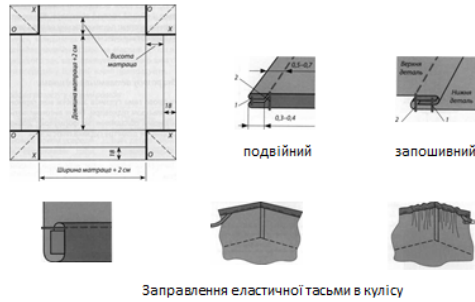
матраца. Додайте 3 см до ширини та 3,5 см до довжини. Це розмір верхнього простирадла. Щоб визначити висоту пloidчастої оборки, виміряйте відстань від місця, де вона починатиметься, до підлоги. Довжина оборки дорівнює двом ширинам матраца та чотирьом його довжинам; 4-5 см додайте по периметру на обробку. Після того, як викроєно основне полотно на матрац, за допомогою лекала «коло» і кравецької крейди заокругліть кути, до яких пришиватимете оборку.

1. З'єднайте боки оборки між собою, застосовуючи білизняні шви.
2. Обробіть нижній зріз оборки, застосовуючи крайові шви (як у попередній обробці простирадла).
3. Обробіть верхній зріз деталі оборки, утворюючи зборки. На машині послабте натяг верхньої нитки та прокладіть дві строчки: першу - на відстані 0,5-0,7 см від зрізу; другу - на відстані 1-1,4 см від зрізу. Зріз деталі стягніть нижніми нитками на потрібну величину, рівномірно розподіляючи зборки.
4. Після утворення зборок полотно на матрац (верхню частину простирадла) та «спідничку» (бічну частину простирадла) складіть лицьовими боками всередину, зрівнюючи зрізи, та прошийте, після чого зрізи обметайте. Зрізи готового виробу припрасуйте з лицевого боку.

Обробка простирадла еластичною тасьмою

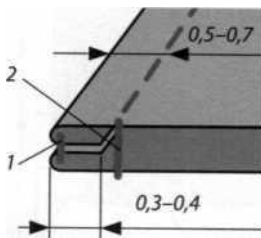
Такий вид простирадла дуже зручний у використанні, адже він надійно обтягує матрац по кутах та знизу. (Слайд 7)

Обробка простирадла з еластичною тасьмою

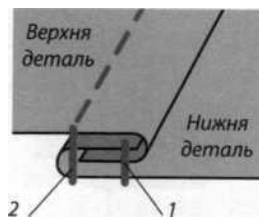

Насамперед поміряйте довжину, ширину та висоту матраца. До довжини та ширини майбутнього простирадла додайте дві висоти матраца і ще по 36 см – на підгин простирадла під нього.

Викрійте полотнище по викрійці, на якій пунктиром позначено лінії згину, жирною лінією - лінії швів, а кути з'єднання тканини намічено як Х та О.

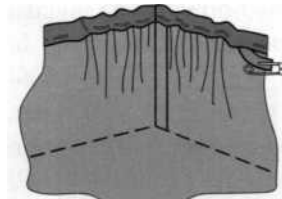
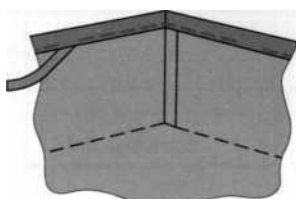
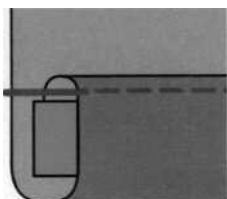
Подвійний білизняний шов

Запошивний білизняний шов

Обробка простирадла

1. Складіть кути лицьовим боком усередину, щоб утворився згин за діагоналлю. Перевірте, щоб мітки Х та О збіглися, заколійте шпильками та зметайте. Перевірте, чи добре надягається простирадло на матрац, після чого беріться до зшивання кутів.
2. Після зшивання відріжте кути, залишивши ширину шва 1 см.
3. Запрасуйте шов двічі та виверніть простирадло на виворітний бік, заметуючи припуск.
4. Застрочіть припуск на простирадло, ширина шва 0,5 см.
5. Нижній зріз виробу обробіть крайовим швом упідгин із закритим зрізом, залишивши вільний відрізок для протягування еластичної тасьми.
6. За допомогою англійської шпильки вдягніть еластичну тасьму в кулісу та вручну закріпіть краї тасьми.

Обробка наволочок

Наволочка – це виріб, який надягають на подушку, щоб запобігти її забрудненню. За призначенням буває постільною (входить до комплекту постільної білизни) та декоративною (служує оздобленням інтер'єру).

Основні види подушок:

- прямокутні та квадратні;
- фігурні;
- валики.

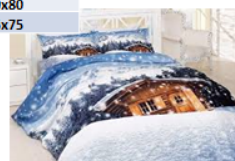
Розміри наволочок у готовому вигляді

Назва виробу	Розміри, см
Наволочка верхня № 1	40х40
Наволочка верхня №2	60х50
Наволочка верхня №3	60х60
Наволочка верхня №4	70х60
Наволочка верхня №5	70х70
Наволочка верхня №6	80х80
Наволочка верхня №7	75х75

Джерело: ДСТУ 3119-95 «Білизна постільна. Загальні технічні умови».
(Слайд 8)

Розміри наволочок

Назва виробу	Розміри, см
Наволочка верхня № 1	40х40
Наволочка верхня №2	60х50
Наволочка верхня №3	60х60
Наволочка верхня №4	70х60
Наволочка верхня №5	70х70
Наволочка верхня №6	80х80
Наволочка верхня №7	75х75

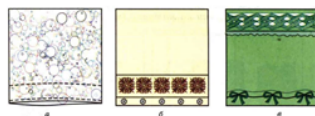

Види застібок наволочок:

- клапан;
- петлі та гудзики;
- зав'язки;
- тасьма-«блискавка» (Слайд 9)

Види застібок подушок

- клапан;
- петлі та ґудзики;
- зав'язки;
- тасьма-«блискавка»

Найпоширеніші шви для обробки наволочок:

- запошивний;
- у замок;
- подвійний.

Для обробки зрізів у наволочках використовують крайові шви:

- обкантувальні;
- обшивні;
- упідгин. (Слайд 10)

Види швів для обробки наволочок:

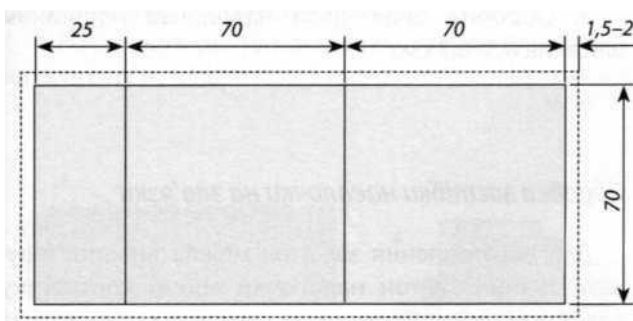
- запошивний;
- у замок;
- подвійний;
- обкантувальні;
- обшивні;
- упідгин

Спосіб обробки застібки наволочок може бути різним: петлі та ґудзики, зав'язки, липучки, кнопки, клапани, тасьма-блискавка й на запах. Обробка застібки залежить від тканини, призначення наволочки та бажання замовника.

Обробка наволочки з клапаном

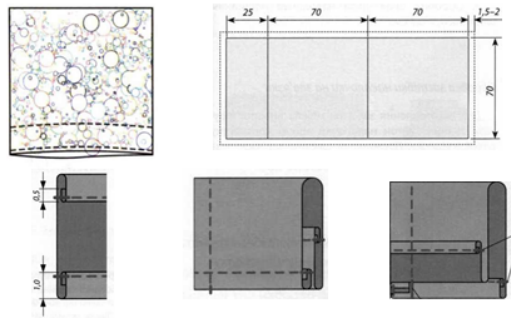
Викрійте деталі наволочки. Під час розкроювання враховуйте модельні особливості. Якщо наволочка з клапаном суцільнокрійна, ширина

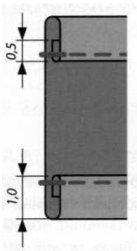
клапана має бути не менша ніж 25 см. Якщо тканина в смужку або клітинку, верхню та нижню деталі наволочки викрійте так, щоб їхні малюнки збігалися. Припуски на обробку верхнього краю, бічних

сторін і нижнього краю 1,5-2 см. (Слайд 11)

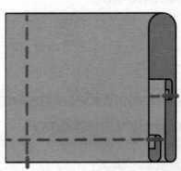
Обробка застібки наволочки з клапаном

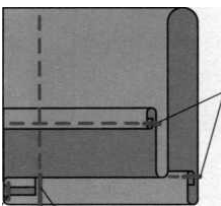
1. Застрічіть верхні та нижні зрізи деталі швом упідгин із закритим зрізом. Ширина шва 1 см.

2. Зшийте бічні зрізи деталі з лицьового боку, загинаючи за пах усередину. Ширина шва 0,5 см

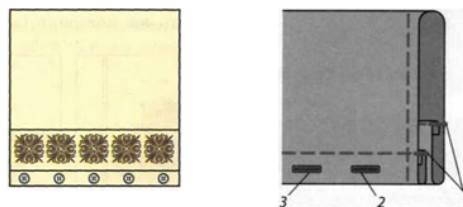
3. Обробіть бічні зрізи наволочки подвійним швом, вивернувши деталь на виворітний бік. Ширина шва 0,6-0,7 см. Оброблену наволочку виверніть і припрасуйте. Застрічіть зрізи деталі наволочки. Бічні зрізи обробіть подвійним швом.

Обробка застібки наволочки на ґудзики

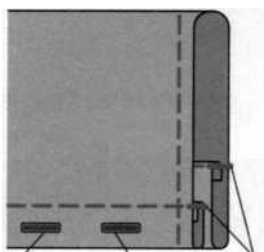
Кольорова гама ґудзиків має гармоніювати з кольором наволочки.
(Слайд 12)

Обробка застібки наволочки на ґудзики

Петлі роблять на спеціальному обладнанні, враховуючи формулу: довжина петлі дорівнює діаметру ґудзика плюс 0,3 см.

Застрічіть верхній та нижній зрізи наволочки. Ширина шва 2 см.

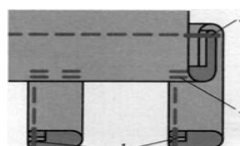
1. На застроченому зрізі наволочки обробіть петлі на спеціальному обладнанні.

2. Обробіть бічні зрізи наволочки подвійним швом на 0,5-0,7 см.

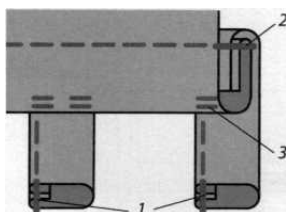
Обробка застібки наволочки на зав'язки

Для виготовлення зав'язок можна використовувати тканину в тон наволочки або ж контрастну оздоблювальну. (Слайд 13)

Обробка застібки наволочки на зав'язки

Довжина та ширина зав'язок – за бажанням замовника. Стандартна ширина зав'язки в готовому вигляді 1-1,5 см, довжина 15-20 см.

1. Застрочіть підігнуті припуски зав'язок, ширина шва 0,1 см від підігнутого краю.

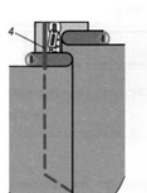
2. Застрочіть верхній та нижній зрізи на 1 см і 1,5 см, підкладаючи декоративні зав'язки.

3. Закріпіть зав'язки подвійною строчкою на деталі наволочки.

Обробка застібки наволочки на тасьму «блискавку»

Для обробки цієї застібки потрібно застосовувати тасьму «блискавку» в тон оброблюваної тканини виробу. Довжина тасьми-блискавки зазвичай 30-50 см залежно від розміру наволочки. Також можна застосовувати потайну тасьму «блискавку». (Слайд 14)

Обробка застібки наволочки на тасьму «блискавку»

Викрійте деталі наволочки. При цьому слід враховувати модельні особливості. Якщо тканина в смужку або клітинку, верхню та нижню деталі наволочки викроюють так, щоб їх малюнки збігалися. До всіх боків деталей наволочки додайте припуски на обробку 1,5-2 см.

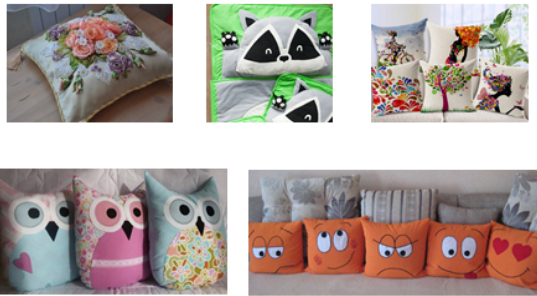
1. Обметайте бічні зрізи деталей наволочки з лицьового боку.
2. Зшийте середній шов наволочки (ширина шва 2,5 см), залишаючи місце для застібки тієї ж довжини, що й довжина блискавки.
3. Настрочіть тасьму «блискавку». Ширина шва 0,1 см від підігнутого краю наволочки.
4. Настрочіть другу половинку тасьми на основну деталь.

4. Вправа «Sleep baby»

Презентація учнями оздоблення наволочок для подушок дитячої кімнати. (Випереджувальне завдання)

Для естетичного вигляду постільної білизни, зокрема наволочок, застосовують такі елементи оздоблення, як кант, бейка, шлярка, бахрома тощо. Оздоблення не тільки прикрашає виріб, а й надає йому того чи того стилістичного характеру. Обираючи оздоблення, насамперед зважають на кольорову гаму виробу. Елементи оздоблення можуть тонально гармоніювати або ж контрастувати з моделлю. (Слайд 15)

Оздоблення наволочок

Учні презентують свої варіанти оздоблення подушок. Педагог коментує та оцінює їх.

5. Закріплення вивченого на уроці. Вправа «Методика незакінчених речень»

Щоб закріпити знання, отримані на уроці, пропоную відповісти на ряд запитань:

1. Для пошиття постільної білизни застосовують такі машинні шви...
2. Наволочки, простирадла призначені для...
3. Наволочки поділяють на такі групи...
4. В обробці наволочки застосовують такі види застібки...
5. Зрізи простирадла обробляють... машинними швами.
6. В обробці наволочок використовують таке оздоблення...

6. Підведення підсумків. Вправа «Дизайн»

Сьогодні ви ознайомились із різними видами обробки простирадл та наволочок. Якщо ваші очікування збулись, прошу на стікерах у вигляді

квіточок написати своє ім'я та прикріпити їх до ескізу простирадла, створюючи тим самим візерунок оздоблення.

Учні озвучують чи збулись очікування та прикріплюють стікери. Якщо є учні, очікування яких не здійснились, педагог пропонує переглянути відповідний матеріал на авторському сайті чи відвідати індивідуальну консультацію.

Готуючись до уроку, ви підготували презентації з оздоблення наволочок для подушок дитячої кімнати. Настав час оцінити вашу роботу. До балів, які ви отримали за виконання гри «Морський бій» додайте бали за підготовлену презентацію та за «Методику незакінчених речень». Сума отриманих балів – оцінка за виконану роботу. *Педагог оцінює роботу учнів.*

7. Домашнє завдання

Вивчити технологічну послідовність виготовлення простирадл та наволочок (ст.54-57, 60-68 підручника Царьової Є. Технологія виготовлення столової, постільної білизни, штор, ламбрекенів та аксесуарів), підготувати презентацію столової білизни.